

վազը ես այս տեղ չեմ լինի, ներիր: (Ելեալ Կարօյնով ձէլ անգամ էլ, որպէս զի նայի Ագաթայի վերայ):

Ա. Գ. Ա. Թ. Ա.

Հայր, հայր, (ընկնում է Բագլաւոյի վերայ):

(Վարագոյրը իջնում է):

(Շարունակելէ)

(Թարգմ.) Զ. Տէր Զաքարեանց:

Ա Ջ Գ Ա Յ Ի Ն

Անուրանալի է որ արեւմտեան եկեղեցիք հետաքրքրւում են արեւելեան ազգերի վիճակով: Բողոքական և կաթոլիկ քարոզիչները աշխատում են արեւելեան ազգաց հոգու փրկութեան համար, քանազանով նոցա քրիստոնէական հաւատոյ լուսով լուսաւորելու: Ի հարկէ լաւ նպատակ է այդ միայն հեթանոսների վերաբերութեամբ. բայց ընդհակառակն, այդ քարոզիչները աշխատում են քրիստոնեաներին՝ նոցա մայրենի եկեղեցուց յափշտակելով՝ իրանց ցանցերի մէջ խեղդել, և արդէն քրիստոնէական հաւատոյ լուսով լուսաւորուած քրիստոնեաների մէջ երկպառակութիւն ձգելով՝ ներքին խռովութեամբ տոգորել և թունաւորել նոցա ընտանեկան խաղաղութիւնը:

Գոնէ այս անգամ դորա հակառակն ենք տեսնում անգղիական եպիսկոպոսական եկեղեցու վերաբերութեամբ և ահա.

Անցեալ Օգոստոս ամսի վերջերին Մայր Աթոռ ժամանեց Անգլիոյ Նախագահ, Քէնդրուրիի Արքեպիսկոպոս և Մետրապօլիտ Տ. Եգուարդ Կանտուարի Պատուիրակը որ գնում էր այցելելու Պարսկաստանի և Քիւրդստանի քրիստոնեաներին. վերահասու լինելու նոցա դրութեանը և ստուգելու թէ, նոքա օգնութեան կարօտութիւն ունի՞ն և թէ այդ օգնութիւնը չե՞ն կարող հայթայթել նոցա մերձաւոր քրիստոնեայքը:

Քէնդրուրիի Արքեպիսկոպոսը հարկ էր համարել յատուկ թղթով իւր յարգանաց հաւաստիքը մատուցանել և Մայր Աթոռոյս Գահակալ ամենայն Հայոց Հայրապետին, որի մահուան պատճառով Տեղակալ Տ. Մկրտիչ Արքազան Արքեպիսկոպոսը ստացաւ թուղթը, որի մէջ մատգրութեան արժանի են հետեւեալ բառերը «Ըղձամբ

զի ամենայն եկեղեցիք սուրբք զօրացնին և լուսաւորեսցին հոգւոյն Աստուծոյ, և մի լիցին յափշտակեալք ի միմեանց, առ ի բաժանումն հաւատացելոց ի մայրենի եկեղեցեաց իւրեանց ։

Քէնդրպրիի Արքեպիսկոպոսի այս խօսքը արդէն ցոյց է տալիս որ անգլիական եպիսկոպոսական եկեղեցին հեռի է հաւատացեալներին իրանց մայրենի եկեղեցուց բաժանելու նպատակից և յանդիմանումէ նոցա, որոնք հետամուտ են լինում ի բաժանումն հաւատացելոց ի մայրենի եկեղեցեաց իւրեանց ։

Հարկ ենք համարում Քէնդրպրիի Արքեպիսկոպոսի թղթի և Ամենապատիւ Տեղակալ Արքազան Հօր պատասխանի հաւատարիմ թարգմանութիւնները հրատարակել ի գիտութիւն ընթերցողաց ։

Թուղթ Արքեպիսկոպոսին Քէնտրպրիի.

Ի Պալատն Լամբէթեայ.

Նդուարդ, Նախախնամութեամբն Աստուծոյ Արքեպիսկոպոս Քէնտրբրիի, Նախագահ ամենայն Անգլիոյ և Մետրապօլիտ.

Առ յոյժ սիրեցեալ Նշխարն մեր ի Հոգի սուրբ Արքազան Հայրապետ և Վեհափառ Կաթողիկոս ամենայն Հայոց և Պատրիարք Արքայ Վանուցն Էջմիածնի.

Շնորհք ընդ Ձեզ և խաղաղութիւն յԱստուծոյ ։

Ուրախ եմք ընդ բարեբաղդ պատեհութիւնն յառաջացեալն ըստ ինքեան յորում պարտ յանձին համարեցաք յայտ առնել սրբութեան Ձերում զսէր մեր եղբայրական և զհամակրական. նա մահաւանդ զմեծարանս զոր ունիմք առ Ձեր Անձնաւորութիւն և առ Պաշտօնն, որ պարտաւորէն զմեզ մաղթել ի Տեառնէ ի վերայ Սրբութեան ձերոյ և ի վերայ ստանձնեալ Հօտիդ զօրհնութիւն ամենասուրբ և անբաժանելի Նրբորդութեան ։

Սիրեցեալ որդեակն մեր ի Քրիստոս, Ատհէլստըն Բայլի, վարժապետ Արուեստից ի Պէմբրօկ Դպրանոցին որ ի Համալսարանին Սքսֆորդի՝ յանձնարարեալ է առ մէնջ յայց ելանել առ Քրիստոնեայս բնակեալս ի Քիւրգոս և ի Պարսոս, առ ի հասու լինել զկաջութենէ նոցին և իրազեկ այնմ՝ եթէ իցեն նոքա կարօտեալք իմիք և թէ զպէտոս իւրեանց կարօղք իցեն հայթայթել ի մերձաւոր եղբարց իւրեանց ի քրիստոնէից անտի, որք ենն ի կողմանս յայնոսիկ ։

Սակս որոյ՝ անդէպ թուեցաւ մեզ առ զրամբ հռչակաւոր վանուցն Արքայ Էջմիածնի անցանել մերոյ Պատգամաւորին՝ առանց

Հատուցանելոյ զպարտուպատրաստման այն յարգութիւն յոռոս սրբութեան Ձերոյ՝ առ բերելով միանգամայն զգիր մեծարանաց յղեալս առ ի մէնջ, յորում յայտ առնեմք զսէր մեր առ Եկեղեցիս Արեւելեայս, նա մանաւանդ մասնաւոր իմն առ եկեղեցին Հայոց՝ Հիմնադրեալն և կանգնեալն Աստուծով ի ձեռն Սրբոյն Գրիգորի Լուսաւորչի:

Ըղձամք զի ամենայն եկեղեցիք սուրբք, զօրասցին և լուսաւորեսցին Հոգւովն Աստուծոյ, և մի լիցին յափշտակեալք ի միմեանց առ ի բաժանումն հաւատացելոցն ի մայրենի եկեղեցեաց իւրեանց՝ որ ի Քրիստոս. այլ եղիցին կապեալք ընդ միմեանս յօղիւ միութեան և սիրոյ, և եղիցին կատարեալք ի հաւատոս, ի յոյսն մեր և ի միջնորդն և Փրկիչն Յիսուս Քրիստոս ի Տէր մեր:

Յաջնելով զսիրեցեալ որդեակն մեր Առհէլստըն Բայլին ի հայրագութ իննամն Ձերումդ Սրբութեան մաղթեմք վասն Ձեր զամս ձիգս և երջանկաւէտս, հայցելով ի Տեառնէ զի զտրիտուր քրտանց Ձերոց գտջիք ի հոգիս քրիստոնէից՝ ժողովելոցն ի փարախ հովուութեան Ձերոյ որ ի Քրիստոս. և մեք եղիցուք միշտ և հաշապազ Ձերումդ Սրբութեան հաւատարիմ աղօթարար և եղբայր ի Քրիստոս յԱստուած մեր:

(Ստորագրութիւն)

Եղ. Կանտուար.

Տուաւ ի մերում Պալատան Լամբեթեայ ի Լոնդոն. և կնքեցաւ Արքեպիս կոպոսական Կնքով յութերորդի (Ն. Տ.) աւուր ամսոյն Սգոստոսի, յամի թուականի Փրկչին մերոյ ի 1884:

Պատասխանի.

Մկրտիչ, Ողորմութեամբն Աստուծոյ Արքեպիսկոպոս և Տեղապալ Ատենապետի Սինոդի Ս. Եջմիածնի.

Նորին Սրբազնութեան Տ. Տ. Արքեպիսկոպոսի Քենդրպլըրի և Մետրապօլիտի և Նախագահին ամենայն Անգղիոյ Եղբօր Մերոյ Սիրեցելոյ.

Շնորհք ընդ Ձեզ և խաղաղութիւն յԱստուծոյ.

Եղբայրական սիրոյն քարտէզ աւանդեալն մեզ ի ձեռն հաւատարմի առն Տեառն Առհէլստըն Բայլի, ուրախացոյց զմեզ ոչ սակաւ. նա մանաւանդ մասն այնր գրութեանն որ ակնարկէին յաւէտ զհամակրանս Անգլիական եկեղեցւոյն առ մերն եկեղեցի:

Վասն որոյ և մեք ի մեր կողմանէ ի նոյն սէր փոխադարձ վստահ զՁեզ առնելով փութամբ յայտնել և զմերն ակնածութիւն ի վերայ եկեղեցւոյն այնորիկ, յորոյ վերայ Նախախնամութիւնն Աստուծոյ Տեսուչ զՁեզ կացուցանէ:

Եւ ևս առաւել բարւոք մտաց Սրբազնութեան Ձերոյ ի թղթոյ անտի տեղեկացեալք, խնդամբ մեծապէս, զի զգութ խնամոց Ձերոց ընդարձակել կամելով առ աղքատս և տնակս գտեալս մինչեւ ի սփիւռս, առ ի բարւոք տնտեսութիւն կարեաց նոցին ի հեռաւոր վայրս զՔննիչ պաշտօնեայն առաքել յօժարիք, զի զպէտս նոցին լնուլ մարթացէ:

Ամենաբարին Աստուած հատուցէ Ձեզ ի գանձուց շնորհաց իւրոց զփոխարէնն զիւցազնական Ձերումդ առաքինութեան վասն գթոյն այնորիկ զոր տածէքդ ի վերայ քրիստոնէիցն տառապելոց, որք ընդ ծանր լուծով հեծեն անհաւատից:

Հուսկ ուրեմն զեղբայրականն մեր սիրելութիւն պարզելով առաջի Ձերումդ Սրբազնութեան՝ մաղթեմք ի Տեառնէ զԱստուածային զմշտառատ օրհնութիւն ի վերայ Ձերումդ Սրբազնութեան, և ի վերայ ամենայն Հօտիդ՝ որ ի խնամս Ձեր է յանձնեալ:

Ձերումդ Սրբազնութեան սիրեցեալ եղբայր
և անձանուէր բարեկամ ի Քրիստոս Աստուած մեր և Տէր,

Տեղակալ Ատենապետի Սինօդի ՄԿՐՏԻՉ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ.

Ի Ս. Էջմիածին

(Ըստ հար. Կ. Ժ.) Սեպտ. 21, 1884.

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ՝

(ՍԻՆՕԳԻ ՅՈՒԼԻՍ ԱՄՍՈՅ ՕՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԻՅ ՔԱՂՈՒԱԾՔ)

Վ Ա Ր Չ Ա Կ Ա Ն Ք

23 Յուլիսի. Ալէքսանդրապօլու հոգեւոր կառավարութիւնը ի 10-ն Հոկտմ. անցեալ 1883 ամի յայտարարութեամբ ներկայացնումէ Սինօդին Հաճի-Նազարցի Մանուկ Ստեփանեանի խնդիրը, որով յիշեալ անձն զանազան բարուրանօք գանգատում է, թէ իւր բացակայութեամբ